

mene književnosti potječu iz teškoća u razlikovanju dviju problematskih razina koje se neprestano ukrštavaju i prožimaju. Maja Bošković-Stulli pokazala je da je razumijevanje umjetničke funkcije folklornih tekstova moguće u prirodnom kontekstu njihovih autentičnih izvedbi i u našem kasnijem ukupnome književnom iskustvu koje nam isto tako prirodno omogućava da doživljujemo te tekstove kao umjetničke, kao ljepote za nas. Brojnim, posebno odabranim primjerima uzastojala je autorica da nam omogućući takvo doživljavanje. U tome je odista i uspjela.

Tanja Perić-Polonijo

Napomena uredništva:

Drugi dio knjige pod naslovom *Pučka književnost* kojemu je autorica Divna Zečević, bit će prikazan u slijedećem broju *Narodne umjetnosti*.

Tekla Dömötör, János Honti — Leben und Werk, FF Communications No. 221, Helsinki 1978, 84 str.

János Honti, mađarski teoretičar folkloru i povezano s time zaokupljen podjednako i studijem germanistike, povijesti religije, antičke i srednjovjekovne književnosti i mitologije — preminuo rano i tragično u fašističkoj ratnoj tzv. radnoj službi, namijenjenoj »nepouzdanima« — našao je u Tekli Dömötör, dugogodišnjoj prijateljici i sudionici zajedničkoga intelektualnoga kruga, svoga ljudski prisnog i stručno verziranog biografa.

Ličnost veoma nadarenoga Hontija, koji je u 34 godine svoga života napisao niz studija, kojih aktualnost i modernost dolazi u ponečemu tek danas do izražaja, očitovala se već u njegovoj mladoj dobi, kada je kao maturant objavio u međunarodnoj seriji FFC katalog tipova mađarskih pripovijedaka.

Kasnije je proširio i izmijenio svoj način zanimanja za pripovijetke i pod dojmom djela Andréé Jollesa

Jednostavni oblici bavio se iz raznih aspekata osnovnom mišlju iskazanom u proznim žanrovima, te viđenjem svijeta izraženim u bajci, u njezinoj umjetničkoj formi (posebno u studiji **Svijet bajke**).

Hontijev život i znanstveno djelo bili su među sobom usko prepleteni i u takvu povezanom slijedu prikazani su u ovoj knjizi. Njegova predanost znanosti i u isti mah njegov humanizam evropskoga intelektualca u jednome mračnom vremenu iskazali su se u pismima iz danâ kada je Hontijev život već protjecao sav u znaku skore pogibije.

Hontijeve studije ostavile su traga u mađarskoj i u međunarodnoj folkloristici. O njihovoj svježini i današnjoj prisutnosti svjedoči, uz ostalo, i knjiga Hontijevih izabranih rasprava **Studies in Oral Epic Tradition**, 1975 (recenzirana u »Narodnoj umjetnosti«, 14, 1977, ize pera I. Lozice).

Maja Bošković-Stulli

B. N. Putilov, Metodologija sravnitel'no-istoričeskoga izučenija folkloru, Izdatel'stvo »Nauka«, Leningrad 1976, 244 str.

Komparatistički je pristup u suvremenoj folkloristici svojedobno izazvao pravu revoluciju i postigao izvanredne rezultate. Danas, kad je komparatistička znanstvena moda pomalo zasjenjena drugim, novijim modama, možemo trezvenije sagledati i njezine mane i njezine vrline.

B. N. Putilov, koji je i sam posvetio dobar dio vlastitoga znanstvenog rada problemima povijesti folkloru, postavio je sebi zadatak da razmotri probleme i metode komparativnog proučavanja folkloru. Središnji teorijski i metodološki problem koji je zanimao Putilova jest znanstvena bit, sadržaj, zadaća i metodologija historijsko tipološkog pristupa folkloru. Cijela je knjiga posvećena ulozi i mjestu historijsko komparativne metode u proučavanju povijesti folkloru. Istraživanja geneze, ranih oblika i razvoja fol-

klornih žanrova duguju mnogo toj metodi. U uvodnom dijelu autor raspravlja o komparaciji kao postupku i kao metodi, o folkloru i tipologiji, o tipologiji i historiji. Prvi je dio knjige posvećen nastanku historijsko tipološke teorije i njezinu formiranju tridesetih godina. Drugi dio govori o odnosu te teorije i tradicionalnog komparativizma. Tu autor daje vlastitu kritiku tradicionalnog migracionizma, da bi se u trećem dijelu obratio problemima historijske tipologije žanrova, a u četvrtom općim problemima tipologije folkloru. Možda je za nas najzanimljivija autorova kritika monografije Maje Bošković-Stulli **Narodna predaja o vladarevoj tajni** koju on nesumnjivo cijeni, ali joj i predbacuje svojevrsan danak migracionizmu i zaobilaznje historijsko tipološke problematike. U zaključku autor primjećuje da je historijsko tipološka teorija u usponu, da su uspješni veliki, ali se isto tako zalaže i za neophodnu samokritičnost, za izbjegavanje aksiomatizacije temeljnih postavki i za kritičku provjeru dostignuća.

Ivan Lozica

Poetika iskusstva slova, Nauč. red. S. G. Lazutin, Redaktor L. N. Nečepaeva, Izdatel'stvo Voronežskogo universiteta, Voronež 1978, 149 str.

U ediciji **Poetika iskusstva slova** izlaze članci koji se bave pitanjima poetike kako pisane (sovjetske i strane), tako i usmene književnosti; ta su izdanja podjednako namijenjena folkloristima i drugim književnim teoretičarima. Tako je i u ovoj knjizi: folklorističkoj problematici posvećeno je šest od petnaest objavljenih radova.

V. E. Gusev raspravlja o pojmu folklorne stilistike, polazeći od dvojnog značenja termina. Stilistika može biti shvaćena kao sveukupnost umjetničkih sredstava jezika, ali isto tako i kao disciplina koja se tim sredstvima izraza bavi. Stilistikom dalje autor naziva samo znanost o

stil i luči stilistiku kao lingvističku disciplinu od filološke stilistike, koja uključuje i individualni izraz pisca a ne samo jezik kao sredstvo komunikacije. Pišući dalje o filološkoj stilistici, Gusev opaža dvije tendencije. Prva podređuje poetičku analizu jezičnoj, a druga lingvističkom analizom rješava pitanja poetike. Autor smatra da filološka stilistika kakvom se koristi znanost o pisanoj književnosti nije primjenljiva na usmenu književnost. U pisanoj se literaturi žanrovi i stilovi ne podudaraju, moguće je napisati epistolarni roman, ili roman u stilu dnevnika ili kronike. U usmenoj književnosti nije tako, jer bajka može biti samo u stilu bajke a predaja u stilu predaje. Dok u pisanoj književnosti likovi govore vlastitim, individualiziranim rječnikom, u usmenoj književnosti likovi uglavnom govore rječnikom pripovjedača. Literarna stilistika razrađena je na materijalu pisane književnosti, a predmet i metode stilističke analize folkloru morali bi se, po mišljenju autora, zasnivati na svojstvima samog folkloru. Gusev smatra da se folklor od pisane književnosti ne razlikuje samo usmenošću, jer se folklorom ne smatra samo usmena književnost, nego i glazba, ples, drama. Glazbeni i dramski elementi prisutni su i pri izvedbi usmene književnosti, pa se tako jezik u usmenoj književnosti ne javlja kao autonomno područje. Stil folkloru zavisi o žanru i funkciji, svakom žanru pripada određeni stil. Gusev upozorava na kolektivni karakter stila u folkloru, za razliku od naglašene individualizacije stila u djelima pisane književnosti. Članak nastoji zacrtati stilistiku folkloru kao zasebnu znanstvenu disciplinu koja proučava stil folkloru kao sveukupnost sredstava izraza. Ta se sveukupnost promatra kao sistem (s podsystemima) kolektivnih funkcionalno-umjetničkih sredstava folkloru (književno-glazbeno-kinetičkih). Moguće je, piše Gusev, analizirati pojedine elemente, stilska obilježja jezika, glazbe, plesa ili drame, ali moramo imati na umu svrhu tih